

Caritas Archidiecezji Katowickiej to kościelna osoba prawna, która została powołana do życia 12 listopada 1989 r. To już ponad 30 lat służby wobec ubogich i potrzebujących.

- Misją Caritas jest przede wszystkim szerzenie ewangelicznej zasady służby bliźniemu, będącemu w potrzebie, w oparciu o naukę Kościoła katolickiego. Za formację i animację osób odpowiada centrala Caritas archidiecezji Katowickiej:

- W niedzielę miłosierdzia obchodzimy święto Caritas
- Organizujemy rekolekcje dla członków Parafialnych Zespołów Caritas w Kokoszycach na przełomie września/października
- Dekanalne dni skupienia dla członków Parafialnych Zespołów Caritas
- Wielkopostne i adwentowe dni skupienia dla pracowników i wolontariuszy Caritas
- Rekolekcje dla pracowników Caritas
- Odpusty w ośrodkach prowadzonych przez Caritas. Każdy z ośrodków ma swojego patrona: **bł. Karolina, Dzieciątko Jezus, Matka Boża Różańcowa, Matka Boża Uzdrawienie Chorych, Miłosierdzie Boże, Najświętsze Serce Jezusa, św. Anna, św. Antoni, św. Elżbieta, św. Faustyna, św. Florian, św. Hiacynta i Franciszek, św. Jacek, św. Jan Paweł II, św. Józef, św. Marcin, św. Rodzina,**

- Caritas Archidiecezji Katowickiej jest kościelna osoba prawną, natomiast Caritas jako trzeci filar Kościoła to także nasze parafie i dekanaty. Każdy wierny jest powołany do realizowania w swoim życiu ewangelicznej zasady służby bliźniemu. Na poziomie parafialnym za formację do posługi miłosierdzia odpowiedzialny jest proboszcz, natomiast na poziomie dekanalnym i diecezjalnym dyrektor Caritas Archidiecezji Katowickiej.

- Misją Caritas jest także profesjonalna działalność charytatywno-opiekuńcza oraz w zakresie dobroczynności, ochrony zdrowia, pomocy społecznej i rehabilitacji:

- Ważnym obszarem działalności Caritas Archidiecezji Katowickiej są ośrodki Caritas, które prowadzą różnego rodzaju działalności z zakresu pomocy społecznej, rehabilitacji, ochrony zdrowia. Zadaniem centrali Caritas jest jednoczenie, koordynowanie, doskonalenie i kontrola działalności placówek kościelnej akcji charytatywno-opiekuńczej na terenie archidiecezji katowickiej.
- W sferze pożytku publicznego Caritas Archidiecezji Katowickiej wykonuje zadania zlecone przez jednostki samorządu terytorialnego, instytucje rządowe oraz dofinansowując placówki prowadzone przez inne podmioty kościelne w zakresie działalności charytatywnej i pomocy społecznej, ochrony i promocji zdrowia, promocji i organizacji wolontariatu, pomocy ofiarom katastrof i klęsk żywiołowych, ratownictwa i ochrony ludności, wypoczynku dzieci i młodzieży, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych i ich aktywizacji zawodowej.
- W strukturach Caritas działa 60 placówek zespolonych w 16 ośrodków w Mikołowie, Katowicach, Knurowie, Rudzie Śląskiej, Tychach, Łędzinach, Mysłowicach, Pszczynie, Grzawie, Wodzisławiu Śląskim, Chorzowie, Ustroniu, Świętochłowicach, Żorach.

- W ośrodkach Caritas pracuje 1100 pracowników. Swoją opieką obejmujemy codziennie 2600 osób z czego 1000 osób w placówkach całodobowej opieki.
- Caritas Archidiecezji Katowickiej prowadzi i nadzoruje następujące rodzaje placówek:
 - 3 Zakłady Aktywności Zawodowej: 2 w Mikołowie i w Katowicach
 - 1 Żłobek dla Dzieci: w Żorach
 - 11 Świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci: 1 w Żorach, 2 w Tychach, 5 w Katowicach, 3 w Rudzie Śląskiej
 - 2 Placówki wsparcia całodobowego dla dzieci w Rudzie Śląskiej
 - 6 Warsztatów Terapii Zajęciowej: Łędziny, Knurów, Wodzisław Śląski, Tychy, Pszczyna, Mikołów
 - 10 Środowiskowych Domów Samopomocy: Łędziny, Mysłowice, Knurów, Połomia, Tychy, Pszczyna, Grzawa, Katowice, Mikołów, Ruda Śląska.
 - Świetlica terapeutyczna w Łędzinach
 - 9 Domów Pomocy Społecznej: Knurów - niepełnosprawni, Świętochłowice – niepełnosprawni, 2 w Mikołowie, Ruda Śląska – seniorzy, Ruda Śląska Halemba – niepełnosprawni, Tychy – seniorzy, Chorzów – seniorzy, Katowice – seniorzy (dom całodobowej opieki)
 - 3 Dzielne Domy Pomocy Społecznej: 2 w Katowicach i Chorzowie
 - Schronisko dla bezdomnych mężczyzn
 - 2 Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze: w Katowicach i Krzyżowicach
 - Hospicjum Domowe i stacjonarne
 - Poradnia Medycyny Paliatywnej
 - 5 Wypożyczalni Sprzętu Medycznego i Rehabilitacyjnego
 - Pielęgniarska Długoterminowa Opieka Domowa
 - Stacja Opieki Caritas w Gorzycach
 - Ośrodek Rehabilitacji Dzielnej w Mikołowie
 - NZOZ w Mikołowie
 - Mieszkania chronione dla seniorów
 - Dom rekolekcyjny św. Rodzina - Ustroń Nierodzim
 - Placówka Wypoczynkowa w Jaworzynce
- 11 ośrodków i domów działa w ramach kościelnej osoby prawnej jaką jest Caritas Archidiecezji Katowickiej:
 - Dom Pomocy Społecznej św. Anna - Tychy
 - Dom Pomocy Społecznej św. Antoni – Świętochłowice
 - Dom św. Józefa dla księży emerytów, Zakład Opiekuńczo-Leczniczy św. Józefa i Zakład Aktywności Zawodowej św. Marcina – Katowice
 - Ośrodek bł. Karolina – Łędziny i Mysłowice
 - Ośrodek Dzieciątka Jezus - Żory
 - Ośrodek Matka Boża Różańcowa – Pszczyna i Grzawa
 - Ośrodek św. Faustyna - Tychy
 - Ośrodek św. Florian - Chorzów
 - Ośrodek św. Hiacynta i Franciszek – Wodzisław Śląski
 - Ośrodek św. Jacka - Katowice

- Ośrodek św. Rodzina – Ustroń-Nierodzim
- 5 ośrodków Caritas zostało wydzielonych przez arcybiskupa katowickiego jako odrębne osoby prawne, ale w Jego imieniu nadzór nad nimi sprawuje dyrektor Caritas Archidiecezji Katowickiej. Ośrodki, które mają swój status kościelnej osoby prawnej to:
 - Ośrodek dla niepełnosprawnych Miłosierdzie Boże – Mikołów Borowa Wieś
 - Ośrodek Matka Boża Uzdrawienie Chorych – Knurów
 - Ośrodek Najświętsze Serce Jezusa – Ruda Śląska Halemba
 - Archidiecezjalne Hospicjum św. Jana Pawła II - Katowice
 - Ośrodek św. Elżbieta – Ruda Śląska

Ośrodki prowadzą działalność na rzecz: dzieci, młodzieży, niepełnosprawnych, seniorów, chorych, umierających, bezdomnych:

Ośrodek	Rodzaj form prowadzenia działalności	Jakim osobom pomagamy?
Centrala Caritas	Centrala Caritas Zakład Aktywności Zawodowej Dom św. Józefa Zakład Opiekuńczo-Lecznicy Placówka Wypoczynkowa w Jaworzynce	osoby z niepełnosprawnościami Seniorzy Chorzy pracownicy, podopieczni ze wszystkich ośrodków
Ustroń - Nierodzim Święta Rodzina	Dom rekolekcyjny	Dzieci – zimowisko Młodzież zdrowa i niepełnosprawna (obozy integracyjne) Rodziny - grupy parafialne - dni skupienia Osoby dorosłe niepełnosprawne - rekolekcje, wypoczynek Seniorzy - rekolekcje, wypoczynek
Lędziny Ośrodek bł. Karolina	Środowiskowy Dom Samopomocy w Lędzinach Środowiskowy Dom Samopomocy w Mysłowicach Warsztaty Terapii Zajęciowej Świetlica Terapeutyczna	osoby z niepełnosprawnościami zaburzeni psychicznie
Knurów Ośrodek Matki Bożej Uzdrawienia Chorych	Dom Pomocy Społecznej	dorośli z niepełnosprawnością intelektualną, dla kobiet i mężczyzn

	Środowiskowy Dom Samopomocy	osoby niepełnosprawne intelektualnie w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym; osoby z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, jeżeli jednocześnie występują inne zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne
	Warsztaty Terapii Zajęciowej	osoby z niepełnosprawnością intelektualną
Wodzisław Śląski św. Hiacynta i Franciszek	Warsztaty Terapii Zajęciowej	
	Środowiskowy Dom Samopomocy w Połomii	osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym
Tychy św. Anna	Dom Pomocy Społecznej	osoby starsze, zniedołężniałe niepełnosprawne bezdomni jako wolontariusze skazani
Tychy św. Faustyna	Środowiskowy Dom Samopomocy typu A i B Warsztat Terapii Zajęciowej Świetlica Socjoterapeutyczna dla dzieci w wieku szkolnym Świetlica Środowiskowa dla dzieci w wieku przedszkolnym	osoby z niepełnosprawnościami dzieci w wieku szkolnym dzieci w wieku przed szkolnym
Chorzów św. Florian	Dom Pomocy Społecznej Dzienny Dom Senior+	osoby z niepełnosprawnościami osoby samotne
Pszczyna Matka Boża Różańcowa	Warsztat Terapii Zajęciowej w Pszczynie Środowiskowy Dom Samopomocy w Pszczynie Środowiskowy Dom Samopomocy w Grzawie	osoby z niepełnosprawnością intelektualną osoby z niepełnosprawnością intelektualną lub z zaburzeniami psychicznymi niepełnosprawni intelektualnie lub z zaburzeniami psychicznymi
Katowice św. Jacek	światlica specjalistyczna dla dzieci 1 światlica specjalistyczna dla dzieci 2 światlica specjalistyczna dla dzieci 3	dzieci seniorzy osoby zaburzone psychicznie

	<p>światlica specjalistyczna dla dzieci 4</p> <p>światlica specjalistyczna dla dzieci 5</p> <p>Dzienny Dom Pomocy Społecznej dla seniorów 1</p> <p>Dzienny Dom Pomocy Społecznej dla seniorów 2</p> <p>Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi</p> <p>Schronisko dla bezdomnych mężczyzn</p>	<p>bezdomni</p>
Świętochłowice św. Antoni	Dom Pomocy Społecznej	mężczyźni z niepełnosprawnością intelektualną
Żory Dzieciątka Jezus	<p>Żłobek dla dzieci w Żorach (podlega pod ustawę o oświacie)</p> <p>ochronka dla dzieci w Żorach</p>	<p>dzieci</p>
Katowice Hospicjum św. Jana Pawła II	<p>Hospicjum Stacjonarne</p> <p>Hospicjum Domowe</p> <p>Poradnia Medycyny Paliatywnej</p> <p>Wypożyczalnia Sprzętu Medycznego</p> <p>Pielęgniarska</p> <p>Długoterminowa Opieka Domowa</p> <p>Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Krzyżowicach</p> <p>Stacja Opieki Caritas w Gorzycach</p>	<p>chorzy</p>
Ruda Śląska Halemba	<p>Dom Pomocy Społecznej</p> <p>Środowiskowy Dom Samopomocy</p> <p>Warsztaty Terapii Zajęciowej</p>	<p>osoby z niepełnosprawnościami</p>
Mikołów Borowa Wieś Miłosierdzie Boże	<p>Dom Pomocy Społecznej</p> <p>Dom Pomocy Społecznej A</p> <p>Warsztat Terapii Zajęciowej</p> <p>Zakład Aktywności Zawodowej</p> <p>Zakład Aktywności Zawodowej Grill</p> <p>Środowiskowy Dom Samopomocy</p> <p>Wypożyczalnia</p>	<p>osoby z niepełnosprawnościami</p>

Ośrodek Rehabilitacji Diennej
NZOZ

Ruda Śląska św. Elżbieta	Dom Pomocy Społecznej Środowiskowy Dom Samopomocy Mieszkanie chronione dla seniorów Placówka wsparcia całodobowego dla dzieci nr 1 Placówka wsparcia całodobowego dla dzieci nr 2 Świetlica Socjoterapeutyczna dzielnica Wirek Świetlica Środowiskowa Nowy Bytom Świetlica Środowiskowa Orzegów dla dzieci	w podeszłym wieku osoby z niepełnosprawnościami osoby z zaburzeniami psychicznymi Dzieci i młodzież z trudnych środowisk Dzieci umieszczone w placówce decyzją sądu ze względu na niewydolność wychowawczą rodziny
---------------------------------	--	--

Misją Caritas jest również koordynowanie i kierowanie kościelną akcją charytatywno-opiekuńczą na terenie archidiecezji katowickiej:

- zbiórki na ofiary katastrof, klęsk żywiołowych i pandemii prowadzone są przez Parafialne Zespoły Caritas, np. na ofiary powodzi na Podkarpaciu, w Pszowie, na ofiary katastrof w Bejrucie, Chorwacji, Grecji, na ofiary pożarów kamienicy w Rudzie Śląskiej, Szpital na Ligocie, na zakup respiratorów do naszych szpitali

- pomagamy osobom indywidualnym, które się do nas zgłaszają po pomoc. Otrzymują jednorazową pomoc finansową oraz materialną. Najczęściej zgłaszają się do nas:

- Osoby biedne, którym nie wystarcza na zapewnienie podstawowych środków do życia
- Samotne matki wychowujące dzieci
- Rodzice, którzy potrzebują środków na rehabilitację swoich dzieci
- Obcokrajowcy
- Osoby, które nagle utraciły pracę
- Więźniowie, którzy po odbyciu kary potrzebują wsparcia
- Ubodzy seniorzy
- Osoby chore, którym brakuje na lekarstwa,
- Bezrobotni

- prowadzimy programy i projekty będące odpowiedzią na problemy społeczne ludzi ubogich i potrzebujących z terenu archidiecezji katowickiej:

Caritas ma zadanie rozeznawać różne formy biedy i podejmować inicjatywy służące ograniczeniu tego zjawiska na obszarze obejmującym archidiecezję katowicką, której powierzchnia liczy 2400 km² oraz którą zamieszkuje 1 386 000 wiernych. Caritas jako organizacja może opracowywać własne programy charytatywno-opiekuńcze według wskazań arcybiskupa katowickiego oraz na podstawie prowadzonych obserwacji. Spośród działań, które możemy wyróżnić są różnego rodzaju programy i projekty, dzięki którym obejmujemy opieką 13500 beneficjentów. Największym programem żywnościowym jest Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. W tym programie pomoc żywnościową otrzymuje 7000 osób. W ramach projektu prowadzone są różnego rodzaju warsztaty wspomagające rozwój uczestników. Caritas Archidiecezji Katowickiej współpracuje i koordynuje w tym projekcie działania z 28 podmiotami:

Parafie:

1. MB Szkaplerznej, 41-407 Imielin, ul. Imielińska 89
2. MB Różańcowej, 40-719 Katowice, ul. Zadole 36
3. MB Nieustającej Pomocy, 44-120 Pyskowice, ul. Kolejowa 10
4. WNMP, 40-018 Katowice, ul. Graniczna 26
5. Św. Apostołów Piotra i Pawła, 40-066 Katowice, ul. Mikołowska 32
6. Św. Barbary, 44-253 Rybnik, ul. Lompy 18
7. Św. Ludwika Króla i WNMP, 40-760 Katowice, ul. Panewnicka 76
8. Imienia NMP i św. Bartłomieja, 41-940 Piekary Śląskie, ul. Ks. Ficka 7, ks. Krzysztof Fulek

Ośrodki Caritas

1. MB różańcowa, Pszczyna
2. Bł. Karolina, Łędziny
3. Św. Elżbieta, Ruda Śląska
4. Św. Jacek, Katowice

Organizacje:

1. Ecce Homo, 44-340 Żory, ul. Jodłowa 12, Janina Grabiec – prezes, Urszula Raszczyk – skarbnik
2. Górnośląskie Towarzystwo Charytatywne, 40-039 Katowice, ul. Sienkiewicza 23, Dawid Brehmer – wiceprzewodniczący, Ewa Mazur – sekretarz generalny
3. Śląskie Stowarzyszenie Charytatywne „Przystań”, 41-100 Siemianowice, ul. Lipowa 6

MOPSy i OPSy:

4. Gminny OPS Bojszowy, 43-220 Świerczyniec, ul. Sierpowa 38
5. MOPS w Mysłowicach, 41-400 Mysłowice, ul. Gwarków 24
6. Gminny OPS, 43-267 Suszec, ul. Lipowa 1

MOPSY i OPSy - współpraca dodatkowa w ramach projektu:

1. Ruda Śląska
2. Żory
3. Siemianowice
4. Imielin
5. Pszczyna
6. Rybnik
7. Świerklany
8. Bojszowy
9. Piekary Śląskie
10. Chełm Śląski

Caritas Archidiecezji Katowickiej może samodzielnie lub we współpracy z innymi organizacjami prowadzić akcje charytatywne polegające na organizowaniu pomocy dla poszkodowanych w kataklizmach w kraju i za granicą. W minionym roku przekazaliśmy we współpracy z 322 Parafialnymi Zespołami Caritas ok. 1 000 000 zł. na powodzian z Podkarpacia, na poszkodowanych w katastrofach w Bejrucie, na wyspie Lesbos i Chorwacji. Dzięki zbiórkom pomoc w czasie pandemii otrzymały 3 szpitale w Katowicach.

Zadaniem Caritas Archidiecezji Katowickiej jest utrzymanie łączności i współpracy z Caritas innych diecezji w Polsce oraz Caritas Polska, Caritas Europa i Caritas Internationalis. Z racji posiadania przez Caritas statusu kościelnej osoby prawnej Caritas Archidiecezji Katowickiej współdziała również ze zgromadzeniami zakonnymi, instytucjami i stowarzyszeniami katolickimi i kościelnymi. Zadaniem Caritas jest również współpraca z organami i organizacjami państwowymi, społecznymi, oraz organizacjami innych wyznań, fundacjami, międzynarodowymi instytucjami charytatywnymi w działalności opiekuńczej i charytatywnej.

Caritas może organizować własne placówki działalności gospodarczej i prowadzić stałe akcje, dające potrzebującym możliwość rehabilitacji społecznej, pracy i płacy, szczególnie osobom niepełnosprawnym i niedostosowanym społecznie. Caritas organizuje pomoc stałą lub doraźną, całkowitą lub częściową, udziela zapomogi gotówkowe i rzeczowe.

Jedną z możliwości jest organizowanie zbiórek, imprez dochodowych oraz różnych innych działań celem przysporzenia środków na kościelną działalność charytatywną. Specyficzną formą mobilizacji ludzi do czynnej miłości bliźniego jest organizowanie praktyk religijnych takich jak nabożeństwa, dni skupienia, rekolekcje, jałmużny. Caritas jako organizacja ma możliwość organizowania zebrań, konferencji, zjazdów, kursów, bibliotek, czytelni i różnego typu poradni. W swoich zadaniach może też prowadzić działalność wydawniczą.

Caritas zajmuje się też działalnością na rzecz przeciwdziałania marnowaniu żywności, racjonalnego wykorzystywania pozyskanej żywności na rzecz społeczności, grup, rodzin i osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. W współpracy z Caritas Polska prowadzimy program „Na codzienne zakupy” dla seniorów oraz program „Spizarnia Caritas”, w ramach którego działamy przeciw marnowaniu żywności.

Caritas działa również na rzecz środowiska naturalnego i edukacji ekologicznej. W tym obszarze prowadzimy projekt Laudato si` promujący ekologię integralną według wskazań papieża Franciszka. W projekcie są szkolenia, warsztaty na tematy ekologiczne oraz konkursy dla centrów wolontariatu, Parafialnych Zespołów Caritas i Szkolnych Kół Caritas. Projekt jest realizowany we współpracy z Caritas Polska i Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Współpracujemy również z 13. Brygadą Wojsk Obrony Terytorialnej i Śląską Chorągwią Związku Harcerstwa Polskiego realizując wspólnie różnego rodzaju projekty pomocowe dla seniorów w czasie pandemii. Dzięki naszej współpracy seniorzy mogli otrzymać darmowe maseczki.

Na uwagę zasługują projekty uruchomione przez Caritas w czasie pandemii: www.dobrodaj.pl oraz www.caritassenior.pl, które wspierają seniorów i potrzebujących oraz działają na rzecz aktywizacji wolontariatu w regionie.

Caritas swoje zadania realizuje w oparciu o struktury archidiecezji katowickiej, która jest podzielona na 37 dekanatów i 332 parafie. Caritas koordynuje działalność 322 Parafialnych Zespołów Caritas organizując szkolenia na poziomie 37 dekanatów oraz prowadzi corocznie kilkudniowe szkolenia wyjazdowe dla liderów Parafialnych Zespołów Caritas.

Jednym z kluczowych działań jest organizowanie i koordynowanie programów pomocy żywnościowej, charytatywnej, stypendialnej w 13 cyklicznych akcjach oraz pomoc ofiarom klęsk żywiołowych i katastrof. Odbiorcami działań są:

- dzieci z ubogich rodzin (akcja „Tornister Pełen Uśmiechów”),
- uczniowie potrzebujący wsparcia w rozwoju swoich talentów (akcja „Skrzydła”, „Skrzydła Dwa Talenty”),
- osoby wykluczone (akcje żywnościowe „Spizarnia Caritas”, „Na Codzienne Zakupy”, „Kromka chleba”, Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020, „TAK POMAGAM”).
- Caritas wspiera niepełnosprawnych i osoby niedostosowane poprzez rehabilitację społeczną oraz możliwość pracy w lokalnych placówkach Caritas. Organizacja prowadzi pięć Okien Życia ratując nowonarodzone dzieci zagrożone porzuceniem, wspiera Szkolne Koła Caritas, dzięki którym uczniowie zdobywają umiejętności w wolontariacie.

Caritas jest najbardziej rozpoznawalne przez rozprowadzanie wigilijnej świecy Caritas, w ramach programu Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom oraz paschalików Caritas w ramach projektu Wielkanocne dzieło Caritas.

Liderzy Parafialnych Zespołów Caritas (PZC) w czasie spotkania 8.10.2020 r. z pracownikami Centrali Caritas w Kokoszykach podzielili się pomysłami, które są realizowane w ich parafiach:

- Wydawanie posiłków oraz paczek żywnościowych potrzebującym
- Prowadzenie zbiórek żywnościowych / rzeczowych / finansowych
- Pomoc stypendialna

- Rozprowadzanie rękodzieł na kiermaszach charytatywnych
- Rozprowadzanie opłatków oraz świeczek przed kościołem
- Opłacanie dzieciom z ubogich rodzin obiadów w szkole
- Organizowanie Dnia Ubogiego
- Wizyty domowe u osób chorych i starszych
- Pomoc w robieniu zakupów w sklepie lub aptece
- Współpraca ze sponsorami działającymi na rzecz PZC
- Współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej
- Współpraca z Centralą Caritas w programach żywnościowych
- Śniadania dla dzieci uczestniczących w mszach roratnich
- Organizacja Wigilii parafialnych oraz spotkań świątecznych
- Msze święte w intencji Caritas oraz Parafialnych Zespołów caritas
- Zbiórka słodyczy na Dzień Dziecka
- Aniołek – anonimowe paczki dla dzieci oraz seniorów
- Organizowanie wyjazdów parafialnych oraz pielgrzymek
- Comiesięczne spotkania organizacyjne członków PZC z proboszczem parafii
- Śniadania dla seniorów

Wysłuchani w Ducha. Uchwały II Synodu Archidiecezji Katowickiej

Posługa charytatywna w Kościele katowickim¹

Wstęp

1. Posługa charytatywna Kościoła wypływa z doświadczenia miłości Boga Ojca objawionej w Jezusie Chrystusie oraz z wiary w Jego słowa: „Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili” (Mt 25,40). Wszelkie dzieła miłosierdzia poprzez pomoc bliźniemu mają więc na celu spotkanie z żywym Jezusem, aż po ostateczne zjednoczenie z Nim w Królestwie Bożym.² Caritas – posługa miłości – jest bowiem sercem Kościoła, jednym z fundamentalnych jego przymiotów i zadań,³ podstawowym powołaniem każdego chrześcijanina i jednym z głównych sposobów apostołstwa.⁴
2. Z tego względu niezwykle ważne jest wykorzystanie potencjału miłości, którą Duch Święty wzbudza w członkach Kościoła, do codziennej posługi w ich środowiskach życia: w parafiach, szkołach, miejscach pracy, wspólnotach sąsiedzkich i rodzinnych. Zadaniem Kościoła jest formowanie w ludziach wrażliwości i świadomości sprzyjających tej posłudze.
3. Prócz spontanicznych dzieł miłosierdzia, do których realizacji wezwani są wszyscy i których nic nie może zastąpić, Kościół świadczy także instytucjonalną, profesjonalną pomoc potrzebującym. Ścisłe wiązać się z tym musi systematyczna formacja osób zaangażowanych w niesienie pomocy, by osiągały one odpowiedni poziom wiedzy i umiejętności oraz by były – poprzez styl posługi i życia – czytelnymi znakami miłosiernej miłości Ojca.
4. Aktualny kontekst społeczny na Śląsku wskazuje na rosnące znaczenie wolontariatu prowadzonego najbliższej potrzebujących. Dlatego odpowiedzią katowickiego Kościoła powinna być działalność i rozwój parafialnych zespołów Caritas oraz kształtowanie charytatywnej wrażliwości wśród dzieci i młodzieży, przede wszystkim przez szkolne koła Caritas. Konieczne jest też określenie zakresu i form współpracy poszczególnych zespołów i kół z Caritas Archidiecezji Katowickiej, by uzyskać skuteczny i spełniający misję Kościoła system posługi,⁵ w którym centrala Caritas Archidiecezji Katowickiej – realizującej instytucjonalną posługę charytatywną w archidiecezji katowickiej – pełni posługę jedności, odpowiadając za formację osób i animację działań.

Zarządzenia i zalecenia

Organizacja posługi charytatywnej w archidiecezji katowickiej

PARAFIALNE ZESPOŁY CARITAS

1. Zarządza się powołanie przez proboszcza każdej parafii archidiecezji katowickiej parafialnego zespołu Caritas (dawniej – zespołu charytatywnego⁶).
 - a. Skład parafialnego zespołu Caritas powinien być zróżnicowany w sposób pozwalający na objęcie jak najszerszym spektrum posług możliwie największej grupy potrzebujących.
 - b. W skład parafialnego zespołu Caritas włącza się przynajmniej jednego z nadzwyczajnych szafarzy komunii świętej.
2. Zaleca się włączanie do parafialnych zespołów Caritas przedstawicieli wszystkich ruchów i grup duszpasterskich działających na terenie parafii. Szczegóły i zakres współdziałania określają animatorzy ruchów i grup w porozumieniu z proboszczem.
3. Zaleca się, by parafialne zespoły Caritas podejmowały współpracę z centralą i jednostkami terenowymi Caritas Archidiecezji Katowickiej oraz innymi podmiotami kościelnymi pełniącymi dzieła miłosierdzia (zwłaszcza jeżeli znajdują się na terenie parafii lub miejscowości), a także z samorządem lokalnym i organizacjami pozarządowymi. Szczegóły i zakres współdziałania określą przewodniczący zespołu oraz przełożony danego podmiotu.

SZKOLNE KOŁA CARITAS I WOLONTARIAT MŁODZIEŻY

1. Zaleca się katechetom, nauczycielom i wychowawcom tworzenie szkolnych kół Caritas oraz wolontariatu młodzieży, który powinien skupiać w parafii młodzież niebędącą członkami szkolnego koła Caritas.
2. Szkolne koła Caritas oraz wolontariat młodzieży powinny ściśle współdziałać z parafialnymi zespołami Caritas.
3. Zaleca się, by szkolne koła Caritas oraz wolontariat młodzieży podejmowały współpracę z centralą i jednostkami terenowymi Caritas Archidiecezji Katowickiej oraz innymi podmiotami kościelnymi pełniącymi dzieła miłosierdzia, zwłaszcza jeżeli istnieją one na terenie parafii lub miejscowości.
4. Zaleca się, by wolontariat młodzieży traktować jako jedną z uzupełniających, praktycznych form przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania i działania po jego przyjęciu.

CARITAS ARCHIDIECEZJI KATOWICKIEJ

1. Instytucjonalną posługę charytatywną w archidiecezji katowickiej realizuje Caritas Archidiecezji Katowickiej. Cele, zadania i strukturę Caritas Archidiecezji Katowickiej określa jej statut.⁷

Formacja osób zaangażowanych w posługę charytatywną

1. Wszyscy realizujący posługę charytatywną w archidiecezji katowickiej są zobowiązani do troski o własną formację ludzką, duchową oraz intelektualną.
2. Caritas Archidiecezji Katowickiej zobowiązana jest do opracowania programu formacji charytatywnej – duchowej i intelektualnej – na poziomie parafialnym i ponadparafialnym (wraz z odpowiednimi materiałami formacyjnymi). Zadanie to powinno być

zrealizowane nie później niż dwa lata po zamknięciu Synodu we współpracy z Archidiecezjalnym Centrum Formacji Pastoralnej.

3. Za realizację programu formacji na poziomie parafialnym odpowiada proboszcz. Zaleca się zorganizowanie w danym miesiącu przynajmniej jednego spotkania o charakterze formacyjnym.
4. Za realizację programu formacji na poziomie ponadparafialnym odpowiada dyrektor Caritas Archidiecezji Katowickiej.
5. Zaleca się podjęcie następujących form realizacji formacji duchowej:
 - udział w copółrocznych dekanalnych dniach skupienia;
 - udział w corocznych rekolekcjach zamkniętych (w ciągu roku uczestniczy w nich przynajmniej jeden członek zespołu lub koła);
 - organizacja Święta Caritas (w sobotę przed Niedzielą Miłosierdzia Bożego).
6. Zaleca się podjęcie następujących form realizacji formacji intelektualnej:
 - udział w szkoleniach dla animatorów i członków parafialnych zespołów Caritas;
 - korzystanie z platformy internetowej;
 - prowadzenie korespondencji elektronicznej;
 - korzystanie z publikacji drukowanych.

Transparentność działań w ramach posługi charytatywnej

1. Zarządza się sporządzanie przez parafię i przekazywanie do Caritas Archidiecezji Katowickiej sprawozdania merytorycznego i finansowego z realizacji posługi charytatywnej za każdy rok kalendarzowy.
2. Zarządza się przygotowanie przez Caritas Archidiecezji Katowickiej wzoru sprawozdania oraz udzielanie wsparcia w zakresie prawidłowego sporządzania go przez parafię.
3. Zarządza się publikowanie przez proboszcza sprawozdania z realizacji posługi charytatywnej na stronie internetowej parafii, w gazetce parafialnej lub na tablicy ogłoszeń.
4. Zarządza się, by w czasie wizytacji kanonicznej parafii dyrektor Caritas Archidiecezji Katowickiej (bądź inna upoważniona przez Arcybiskupa Metropolitę Katowickiego osoba) przeprowadził spotkanie o charakterze formacyjno-sprawozdawczym z członkami parafialnego zespołu Caritas.

Wobec bieżących wyzwań społecznych (nowe formy świadczenia pomocy)

1. Zarządza się niezwłoczne stworzenie i dalsze prowadzenie przez Caritas Archidiecezji Katowickiej Domu Samotnej Matki.
2. Zaleca się zrzeszanie i aktywizowanie w parafiach emerytowanych górników i innych osób, które stosunkowo wcześniej znalazły się na emeryturze – na przykład poprzez organizowanie Klubów Świętej Barbary.

3. Zaleca się, by wierni przekazywali jeden procent podatku dochodowego na rzecz programów i organizacji charytatywnych rekomendowanych przez archidiecezję katowicką.
4. Zaleca się, by Caritas Archidiecezji Katowickiej i parafie archidiecezji katowickiej współpracowały w odkrywaniu obszarów, w których konieczna jest lub będzie w przyszłości posługa charytatywna katowickiego Kościoła, oraz w poszukiwaniu najwłaściwszych form charytatywnej posługi Kościoła. Należy w tym celu wykorzystywać wsparcie Górnośląskiego Obserwatorium Społecznego.
5. Zaleca się proboszczom, by wraz z parafialnymi zespołami Caritas organizowali i uczestniczyli w odwiedzinach chorych przebywających w domach, szpitalach, hospicjach oraz w innych miejscach opieki medycznej.
6. Zaleca się, by parafialne zespoły Caritas organizowały w parafiach, w miarę możliwości we współpracy z samorządami, grupy aktywizujące osoby starsze (na przykład oratoria seniora), placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci oraz inne formy pomocy wynikające z potrzeb danej parafii.

Powyższe wskazania należy interpretować zwłaszcza w kontekście następujących dokumentów:

- Sobór Watykański II: Dekret o apostołstwie świeckich „*Apostolicam actuositatem*”.
- Katechizm Kościoła katolickiego, nr 2443–2449, 2462–2463.
- Kodeks prawa kanonicznego, kan. 222, 394, 529.
- Jan Paweł II: Encyklika „*Dives in misericordia*”;
- Jan Paweł II: List apostolski „*Salvifici doloris*” (1984);
- Jan Paweł II: List apostolski „*Novo millennio ineunte*” (2001);
- Jan Paweł II: Motu proprio „*Dolentium hominum*” (1985).
- Benedykt XVI: Encyklika „*Deus caritas est*”.
- Franciszek: Adhortacja apostolska „*Evangelii gaudium*”.
- Konferencja Episkopatu Polski: Instrukcja Konferencji Episkopatu Polski o pracy charytatywnej w parafiach (1986);
- Konferencja Episkopatu Polski: Wskazania duszpasterskie dla parafialnych zespołów Caritas (2000).
- II Polski Synod Plenarny: Posługa charytatywna Kościoła.

Cały dokument „Wysłuchani w Ducha. Uchwały II Synodu Archidiecezji Katowickiej” dostępny jest na stronie: <https://archidiecezjakatowicka.pl/dokumenty/uchwały-ii-synodu>

¹ Podstawą treści niniejszego rozdziału jest projekt synodalnej Komisji do spraw Posługi Charytatywnej przyjęty przez zgromadzenie synodalne na III sesji plenarnej 9 maja 2015 roku.

² Por. Jan Paweł II, Encyklika „Dives in misericordia”, nr 3.

³ Por. tenże, List apostolski „Novo millennio ineunte”, nr 50.

⁴ Por. Sobór Watykański II, Dekret „Apostolicam actuositatem”, nr 8.

⁵ Por. Kodeks prawa kanonicznego, kan. 222, 394, 529; Konferencja Episkopatu Polski, Instrukcja Konferencji Episkopatu Polski o pracy charytatywnej w parafiach (1986); II Polski Synod Plenarny, Posługa charytatywna Kościoła; Konferencja Episkopatu Polski, Wskazania duszpasterskie dla parafialnych zespołów Caritas (2000); Katechizm Kościoła katolickiego, nr 2443–2449, 2462–2463.

⁶ W roku 1950 władze PRL chciały zdławić posługę charytatywną w Kościele, rozwiązując Caritas i utrudniając wszelkie tego rodzaju działania. Wówczas rozpowszechniła się nazwa „zespoły charytatywne”. Obecnie można i należy powrócić zarówno do nazwy, jak i do większej integracji działań charytatywnych parafii z Caritas instytucjonalną.

⁷ Obowiązujący po Synodzie tekst por. Suplement do rocznika 2016 „Wiadomości Archidiecezjalnych”.